

05.09.2011

Ryj/1

§ 762

Vt Emma Karin toivomusponsi: Kaupungin biopolttoainehankinnat ja HSL:n bussiliikenteen kilpailutuskaavat

Pöydälle 05.09.2011

HEL 2011-001445 T 11 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Teknisen palvelun lautakunnan lausunto 13.1.2011

Otteet

Ote

Toivomusponnen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäneen merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 8.9.2010 hyväksymän toivomusponnen (Emma Kari) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

Käsitellessään 8.9.2010 Yrjö Hakasen aloitetta palmuöljydieselin käytöstä Kvsto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen:

” Kaupunginvaltuusto edellyttää, että kaupungin omissa biopolttoainehankinnoissa ja HSL:n bussiliikenteen kilpailutuskaavissa asetetaan etusijalle jätteistä ja muista kuin trooppisista ruokakasveista valmistetut polttoaineet ” (Emma Kari, äänin 46-3)

Kvston työjärjestyksen 24 §:n mukaan Khn on toimitettava ponnen ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnen hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Esittelijä toteaa, että toivomusponnen johdosta on saatu teknisen palvelun lautakunnan lausunto. Lautakunnan lausunto on liitteessä 1. Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä on käsitellyt toivomusponnista kokouksessaan 14.12.2010, jolloin asia pantiin pöydälle. HSL:n uutta lausuntoa ei ole saatu.

Esittelijä toteaa teknisen lautakunnan lausuntoon viitaten, että kaupungin hankkimat polttoaineet ovat voimassa olevien polttoainestandardien mukaisia. Myös jatkossa on perusteltua käyttää standardin mukaisia polttoaineita. Tulevissa polttoainekilpailutuksissa voidaan kuitenkin kilpailutus kiteereitä asetettaessa ottaa huomioon myös ympäristönäkökohtia, mutta kaluston toimintavarmuuden kannalta biopolttoaineiden asettaminen etusijalle ei tulle kysymykseen.

HSL:n kilpailutus kiteereissä on pisteytyksessä otettu huomioon päästöt (typenoksidit, partikkelipäästöt, hiilidioksidipäästöt).

HSL:n hallitus on 23.8.2011 käsitellyt bussiliikenteen hankintaperiaatteita ja sopimusehtojen tarkistamista, ja siinä yhteydessä myös bussikaluston päästöjä ja polttoaineita. HSL:n hallituksen esityslistalla todetaan asiaan liittyen mm. seuraavaa:

" Päästöjen käsittelyä pisteytyksessä on edellisten kierrosten kokemusten perusteella tarkistettava. Merkki- ja mallikohtaisiin mittaustuloksiin perustuva pisteytys johtaa käytännön soveltamisessa hankaliin tulkintoihin mm. ajan myötä muuttuvien mittauskeskiarvojen, mallien välisten vähäisten erojen, eri tutkimuslaitosten mittauksen kelpuuttamisen ja uusien bussimerkkien ja -mallien tasapuolisen kohtelun osalta. Ei myöskään ole kalustomarkkinoiden toimivuuden kannalta hyväksi, että kaikki liikennöitsijät ovat yhtä aikaa tilaamassa vain samanmerkkisiä busseja, mikä voi johtaa ylihinnoitteeseen tai toimitusvaikeuksiin.

Haitallisten lähipäästöjen osalta Euro-luokkiin perustuvien päästötasojen pistepöytäkirjoissa huomioidaan kuitenkin mittauksen perusteella todelliset päästöarvot. Hiilidioksidipäästöjen osalta referenssitasoa selvästi paremmalle kalustolle eli päästöjä vähentävillä käyttövoimaratkaisuille kuten hybridi- ja sähköbusseille annetaan hyvitystä. Vaihtoehtoisia käyttövoimaratkaisuja voidaan myös erikseen kokeilla vaatimalla joissakin soveltuviissa kohteissa käyttöön tietynlaista kalustoa.

Keskenään samantyyppisissä ja samaan Euro-päästöluokkaan hyväksytyissä bussimalleissa on VTT:n tutkimusten perusteella merkityksellisiä eroja käytännössä toteutuviissa päästötasoissa. Lisäksi vanhaan kalustoon asennetuilla pakokaasujen jälkikäsitteilylaitteilla voidaan saavuttaa merkittäviä haitallisten lähipäästöjen vähennyksiä. Näiden vaikutusten huomioimiseksi päästöjen vähentämiseen

kannustavalla tavalla HSL voi maksaa sopimusten vaatimukset ylittävistä, käytännön mittausten perusteella toteutuneista päästövähennyksistä erillistä bonusta, jonka taso voidaan määrittellä päästöjen haitta-arvojen perusteella vuosittain.

Uusiutuvista raaka-aineista valmistetun dieselpolttoaineen, käytännössä Neste Oilin NexBTL:n, huomiointi tarjousvertailun pisteytyksessä on ollut kiistanalaista. Pitkien sopimusten sitominen tiettyyn polttoaineen hintaan ja saatavuuteen on liikennöitsijöille riski. Toisaalta tilaajan näkökulmasta on huomioitava, että biopolttoaineiden verotus ja laskennallinen hiilidioksidin päästöalenema RES-direktiivin mukaisesti tulevat luultavasti muuttumaan sopimuskauden aikana. Koska biodieselin käyttö ei edellytä merkittäviä investointeja tai kalustomuutoksia, sitä ei ole tarpeellista hyvittää liikennöintisopimusten tarjouskilpailun yhteydessä. Sen sijaan HSL voi jatkossa maksaa hyvitystä biopolttoaineilla saavutetusta hiilidioksidipäästön ja haitallisten lähipäästöjen alentamisesta erikseen päätettävällä tavalla, esim. jakamalla vuosittain määriteltävän bonussumman ja sitä vastaavan päästövähennyskiintiön. Näin sekä tilaajan että liikennöitsijän taloudellinen riski pienenee, ja biopolttoaineiden päästövaikutusten arvioinnissa voidaan soveltaa aina uusimpia normeja ja tietoja.

Toteutuneisiin päästövähennyksiin perustuvan vuosittain määriteltävän bonuksen sisältävä hyvitysmalli valmistellaan erikseen ja tuodaan HSL:n hallituksen käsiteltäväksi ennen 2012 talousarvion hyväksymistä, mikäli hallitus haluaa bonusjärjestelmän otettavaksi käyttöön jo ensi vuonna. ”

Hyväksyessään bussiliikenteen hankintamenettelyn ja sopimusehtojen muutokset HSL:n hallitus päätti 23.8.2011 samalla kehottaa HSL:ää valmistelemaan mallin, jolla HSL voi hyvittää biopolttoaineiden käytöllä, Euro-luokan keskimääräistä tasoa vähäpäästöisemmällä kalustolla tai muilla sopimuksen vaatimukset ylittävillä toimenpiteillä saavutetun CO₂-, NO_x- ja PM-päästöjen vähenemän erikseen määriteltävällä vuosittain päätettävällä bonuksella, siten että bonuksia voidaan maksaa niin haluttaessa vuoden 2012 syysliikenteen osalta (tai myöhemmin, jos hallitus näin haluaa ohjeistaa)

HSL:n hallituksen asiaa koskeva päätös ja esityslista ovat kokonaisuudessaan luettavissa HSL:n sivuilla.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

05.09.2011

Ryj/1

Liitteet

1 Teknisen palvelun lautakunnan lausunto 13.1.2011

Otteet

Ote

Toivomusponnen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu

Tiedoksi

Muut valtuutetut